

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 4 2 5 0 1 2 2

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Petek, 29. avgust 2014 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

*Ta pola ima 12 strani (1–12), od tega 3 prazne.
Barvna priloga ima 4 strani (13–16), od tega 1 prazno.*

V sivo polje ne pišite.

M 1 4 2 5 0 1 2 2 0 3

3/16

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. K dejavnostim v levem stolpcu pripišite ustrezno črko mestnih funkcij.

_____ industrija

_____ mestni promet

_____ vodooskrba

_____ odvoz odpadkov

A mestotvorne funkcije

B mestoslužne funkcije

(2 točki)

2. K vsaki trditvi napišite enega izmed naštetih pojmov, ki ustreza opisu.

predmestje

razloženo naselje

gručasto naselje

spalno naselje

somestje

samotna kmetija

Najmanjša oblika naselja, od drugih pogosto ločena z gozdom ali pašnikom.

Dve mesti, ki sta se zaradi prostorske širitve združili.

Razpotegnjeno naselje na slemenu vinorodnega gričevja.

Ljudje v naselju zgolj prebivajo, na delo pa odhajajo v okoliška zaposlitvena središča.

(2 točki)

3. Imenujte naselje na sliki 1 v barvni prilogi in naštejte dva problema, s katerima se sooča prebivalstvo takšnih naselij.

Naselje: _____

Problem:

1 _____

2 _____

(2 točki)

4. Opišite en vpliv suburbanizacije na videz podeželskih naselij in en vpliv suburbanizacije na njihovo funkcijo.

Vpliv na videz: _____

Vpliv na funkcijo: _____

(2 točki)

5. Pojasnite en gospodarski in en demografski vzrok za hitro rast mest, ki je v zadnjih desetletjih značilna za manj razvite države.

Gospodarski vzrok: _____

Demografski vzrok: _____

(2 točki)

Slovenija 1

6. Kamnine so v Sloveniji nastajale v različnih geoloških obdobjih. Obkrožite tisto, ki je najstarejša.

lapor prod apnenec

(1 točka)

7. Obkrožite geološko dobo, v kateri so v Sloveniji nastale kamnine, na katerih so se razvile najprimernejše prsti za poljedelstvo.

kvartar mezozoik paleozoik

(1 točka)

8. K trditvam v preglednici vpišite eno črko območja na sliki 2 v barvni prilogi, ki ga posamezna trditev najbolj opisuje.

Trditev	Črka območja
Prevladujejo silikatne kamnine, na katerih nastajajo kisle prsti.	
Prevladujoče karbonatne kamnine so bile preoblikovane z rečno, ledeniško in kemično erozijo.	
V prepustnih kamninah so pomembne zaloge podtalnice.	

(3 točke)

9. K črkama območij, ki sta na sliki 2 v barvni prilogi označeni z B in D, pripišite ime prevladujoče kamnine.

Območje B: _____

Območje D: _____

(2 točki)

10. Imenujte prevladujoči tip reliefa glede na nastanek na območjih, ki so na sliki 2 v barvni prilogi označena z rumeno barvo. Pojasnite dva vzroka, zakaj so te pokrajine primernejše za poselitev od tistih, ki so na sliki 2 v barvni prilogi označene z modro barvo.

Tip reliefa: _____

Pojasnitev:

1 _____

2 _____

(3 točke)

Slovenija 2

11. Slovenske kmetije so bolj kot v poljedelstvo usmerjene v živinorejo. Med naštetimi vrstami živinoreje obkrožite tisto, ki prevladuje.

prašičereja

govedoreja

reja drobnice

perutninarstvo

(1 točka)

12. Opišite tri družbenogeografske vzroke, ki slabo vplivajo na razvoj kmetijstva v Sloveniji.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

13. Imenujte reliefno obliko na sliki 3 v barvni prilogi in opišite njen negativni vpliv na kmetijstvo.

Reliefna oblika: _____

Opis: _____

(2 točki)

14. Opišite tri različne vzroke za uveljavljanje sonaravnega (biološkega) kmetovanja v Sloveniji.

1 _____

2 _____

3 _____

(3 točke)

15. Obkrožite veliko slovensko pokrajinsko enoto, v kateri je povprečna velikost kmetij največja, in pojasnite naravni vzrok za njihovo prevladujočo kmetijsko usmeritev.

Obsredozemske pokrajine

Obpanonske pokrajine

Dinarskokraške pokrajine

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

16. Imenujte kotlini, katerih dele prikazujeta sliki 4 in 5 v barvni prilogi.

Slika 4: _____

Slika 5: _____

(2 točki)

17. Med poudarjenima pojmomoma obkrožite tistega, ki pravilno dopolnjuje trditev.

Za rečne karbonatne nanose v Celjski kotlini so značilne **evtrične rjave** / **distrične rjave** prsti.

Ljubljanska kotlina je nastala z ugrezanjem v **pleistocenu** / **terciarju**.

Velenjska kotlina je zaradi **kmetijstva** / **premogovništva** ena najbolj preoblikovanih pokrajin v Sloveniji.

(2 točki)

18. Primerjajte Velenje in Celje ter v preglednici s + označite mesto, za katero posamezna trditev bolj velja.

	Velenje	Celje
Industrija se je razvila zaradi zgraditve železnice.		
Nastalo je po 2. svetovni vojni.		
Ima večji delež neslovenskega prebivalstva.		
V zadnjih desetletjih je v njem pomembna sejemska dejavnost.		

(2 točki)

19. Glede na sliko 6 v barvni prilogi imenujte proces, ki je povzročil spremembo gibanja števila prebivalcev v Ljubljani v obdobju 1991–2002, in opišite poglobitveni vzrok za to.

Proces: _____

Opis: _____

(2 točki)

20. Po mnenju zagovornikov gradnje novega bloka Termoelektrarne Šoštanj je ta za Velenjsko kotlino izredno pomemben. Pojasnite zakaj.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

21. Obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama o značilnostih Dinarskokraških pokrajin.

- A So del mladonagubanega gorovja.
- B Prevladujoči kamnini sta nastali na dnu nekdanjega Panonskega morja.
- C Visoke dinarskokraške pokrajine imajo večjo temperaturno amplitudo kakor nizke.
- D Med kmetijskimi površinami prevladujejo njive.

(2 točki)

22. Pomagajte si s sliko 7 v barvni prilogi in napišite:

- A ime kraškega polja, ki ima v Notranjskem podolju najvišjo nadmorsko višino;
- B ime kraškega polja, na katero odteka večina vode iz pokrajine Pivka.

A _____

B _____

(2 točki)

23. Naštejte tri različne reliefne oblike Rakovega Škocjana, ki so pomembne za njegovo turistično privlačnost.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

24. Pojasnite vzrok za ojezeritev Cerkniškega polja.

(2 točki)

OBRNITE LIST.

25. Pojasnite, zakaj bi kot Cerkničan podprli oziroma nasprotovali turističnemu razvoju ob Cerknškem jezeru, kakor je opisano v besedilu.

Leta 1965 so tudi slovenski turistični delavci obudili zamisel in z gradbenimi posegi naj bi jezerski odtok s $13 \text{ m}^3/\text{s}$ zmanjšali na $1 \text{ m}^3/\text{s}$. S tem naj bi dosegli, da bi jezero presahnilo le enkrat na pet let in še to le za en mesec. Okolica jezera naj bi dobila 1000 ležišč in turizem naj bi postal na Cerknškem prevladujoča dejavnost.

(Prirejeno po: www.notranjska.eu/index.php?option=com_content&task=view&id=24&Itemid=10. Pridobljeno: 10. 12. 2012.)

Za: _____

Proti: _____

(2 točki)

M 1 4 2 5 0 1 2 2 1 1

Prazna stran

Prazna stran

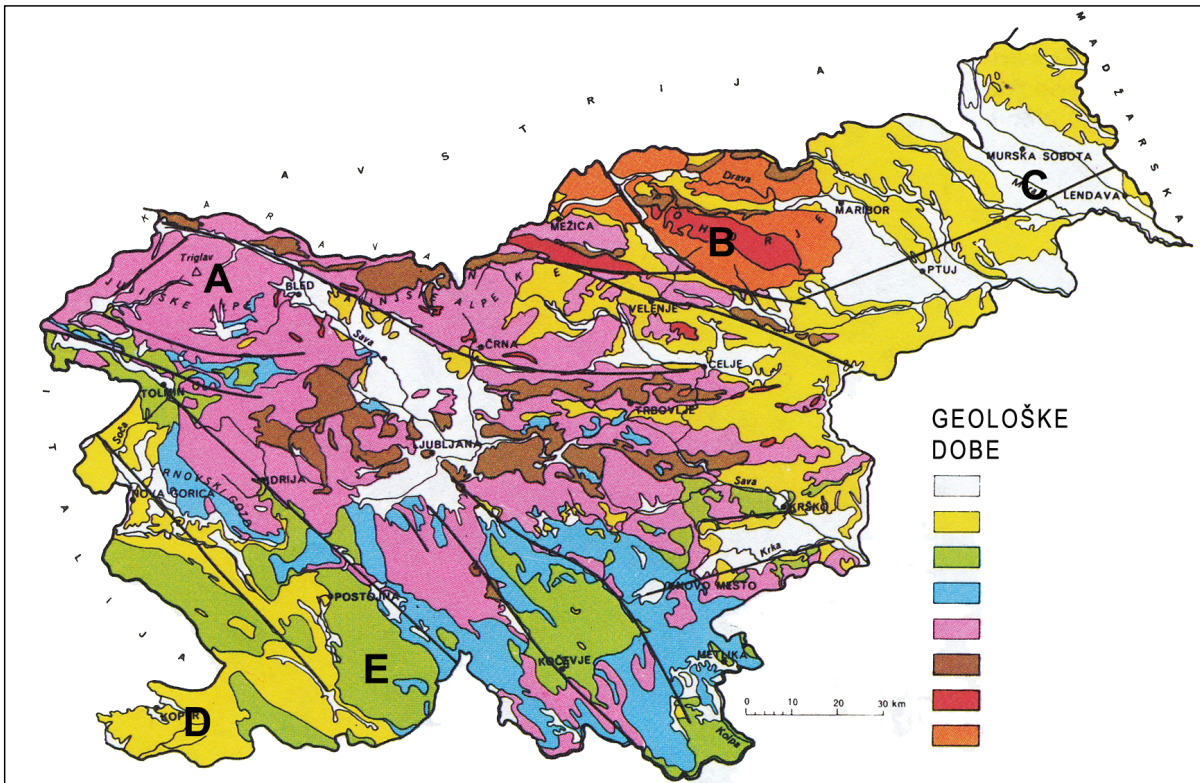
M 1 4 2 5 0 1 2 2 1 3

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

Slika 1

(Vir: K. Vintar Mally)

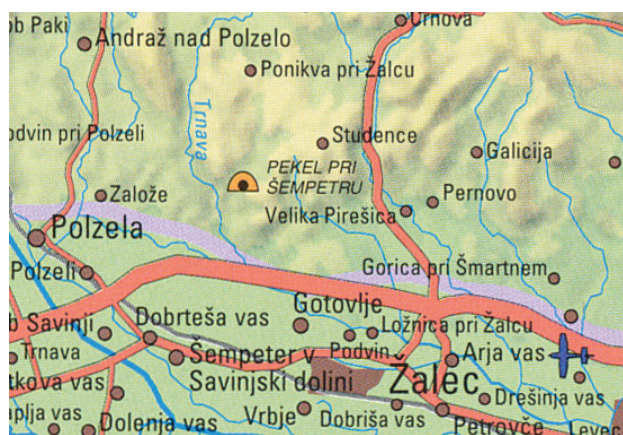
Slika 2: Geološka karta Slovenije

(Vir: Gams, I., 1996: Geografske značilnosti Slovenije: za srednje šole, str. 12. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 3

(Vir: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1: geografija za 3. letnik gimnazij, str. 24. Modrijan. Ljubljana)

Slika 4

(Prirejeno po: Perko, D., in ostali, 1998: Slovenija - pokrajine in ljudje, str.158. Mladinska knjiga. Ljubljana)

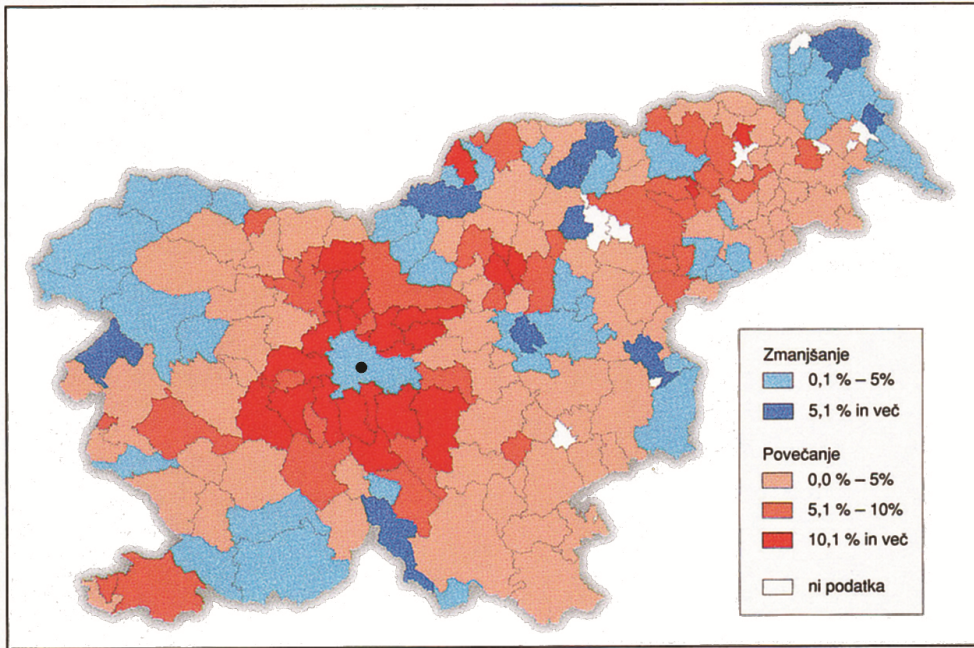

Slika 5

(Prirejeno po: Perko, D., in ostali, 1998: Slovenija - pokrajine in ljudje, str. 86. Mladinska knjiga. Ljubljana)

M 1 4 2 5 0 1 2 2 1 5

Slika 6: Gibanje števila prebivalcev med leti 1991–2002

(Prirejeno po: Petek, M., in ostali, 2012: Geografija na maturi, zbirka nalog za pripravo na maturo, str. 143. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 7

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za šolo in dom, str. 37. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1994)

Prazna stran